

„Otthont mindenkinek” program

„ problématerkép a fogyatékos gyermekek gyermekvédelmi gondoskodásban, nevelőszülői családoknál való elhelyezésével és nevelésével kapcsolatban”

**KÉZENFOGVA
ALAPÍTVÁNY**

Dr. Gazsi Adrienn, jogi szakértő

2016.09.29.

Problémafelvetés (Emberi jogok)

- **Diszkriminatívnak minősíthető a szabályozás a fogyatékosnak diagnosztizált magzatok esetében.**
- **Látható ugyanis, hogy rendre szélesebb körben engedélyezi a jogszabály az abortuszt az ép magzatokhoz képest, amennyiben a magzaton kevésbé súlyos vagy súlyosabb fogyatékoság mutatható ki.**
- **Ez a rendszer önkényesen különbséget tesz az ép és a fogyatékos magzat között, ezzel pedig a születendő személyek élethez való joga között**

Javaslatok:

- **A fogyatékosnak diagnosztizált magzat ugyanolyan méltóságot, védelmet élvezzen**
- **Jogszabályban megjelenjék a fogyatékos magzatok életvédelmének posztulátuma is**
- **Nehézségek kompenzálása családsegítő, anyagi, felvilágosító, intézményi stb. szolgáltatások útján**
- **Egész életet átölelően a szolgáltatásokhoz való hozzáférés (bölcsőde, óvoda, iskola, nappali ellátás, foglalkoztatás, lakhatás, egészségügyi ellátás stb.).**

Problémafelvetés (Tartósan beteg és fogyatékos gyermekek nevelőszülői családba fogadása)

- **A tizenkét év alatti gyermek átmeneti gondozását és otthont nyújtó ellátását befogadó szülőnél (helyettes szülő, nevelőszülő, különleges, vagy speciális nevelőszülő) kell biztosítani, kivéve, ha a gyermek tartósan beteg, súlyosan fogyatékos**

Javaslatok:

- **A nemzetközi elvárásoknak megfelelő intézményi kitagolás egyik alapvetése hogy minél kevesebb gyermek kerüljön bármilyen formájú szakellátásba,**
- **A nevelőszülők számára információban, infrastrukturálisan és anyagilag is biztosítani szükséges a feladatellátáshoz szükséges támogatást, vagyis mindez számukra nem jelenthetne aránytalan terhet.**

Problémafelvetés (Tartósan beteg és fogyatékos gyermekek nevelőszülői családba fogadása)

- **Tartósan beteg, súlyosan fogyatékos gyermek befogadására szóló módszertani irányelvek hiányoznak.**
- **Fogyatékosokkal kapcsolatos ismeretek hiánya, félelmek, előítéletek**
- **Bekerülésnél rendezetlen a háttér dokumentáció, hiányzó diagnózisok**
- **A szociális ellátás, gyermekvédelem és a köznevelés területével való kapcsolódás - hiányoznak az ágazatközi együttműködések**
- **Védőnők, nevelőszülői tanácsadók, nevelőszülők gyógypedagógiai ismereteket alacsony óraszámban tanulnak**

Javaslatok:

- **Eljárás, protokoll, módszertani irányelvek**
- **Mentálhigiénés, illetve pszichológiai támogatás**
- **Társágazatok közötti együttműködés**
- **Társadalmi szolidaritás növelése, előítéletek csökkentése, felvilágosító kampányok**
- **Nevelőszülőség társadalmi elismertségének növelése**
- **Nagyobb anyagi támogatás**
- **Házi segítségnyújtás, családhoz vagy a településre járó szakemberek;**
- **Nappali, átmeneti elhelyezési lehetőségek bővítése;**
- **Intervenciós, krízis központok;**

Problémafelvetés

(Nagykorúvá válás, gyermekvédelmi rendszerből való kikerülés)

- Az utógondozás felső korhatárát elérve sem megoldott a fogyatékos fiatal elhelyezése vagy önállóvá válása, pénzbeli támogatást nem lehet igénybe venni, ha a nevelőszülőnél marad a fiatal
- 16 éves tankötelezettségi kor (emelt összegű csp elveszhet)
- Felnőttként önálló életet támogatással tud kezdeni, de ilyen támogatás nincs vagy nem elérhető
- Nem tudják, hogy hol vannak azok az ágazati kapcsolódási pontok, ahol támaszkodhatnak más szolgáltatóknál

Javaslatok:

- tartósan beteg, fogyatékos gyermekekre terjedjen ki az esetmenedzser feladatköre: 16 éves kortól, és legyen feladata az érintett státuszának elemzése a különféle pénzbeli ellátásokra és szociális szolgáltatásokra való jogosultság szempontjából, és mozdítsa elő hogy a nagykorúság megnyílásával az egészségi állapotának, szükségleteinek megfelelő szolgáltatásokhoz a legszélesebb körben hozzájusson, azonosítsa a természetes és professzionális támogatókból álló támogatói közeget.
- Fontos hogy a gyermekvédelmi szakellátásból kikerülő gyermekek esetében az otthonteremtési támogatás felhasználható legyen a TL-ben belépési hozzájárulás megfizetésére.
- Támogatott döntéshozatal lehetőségének elterjesztése, természetes támogatói közeget és professzionális támogató közeget

Problémafelvetés (A nevelőszülő és a gyámok együttműködésnek hatékonyabbá tétele)

- speciális esetszbeszélő csoportokra lenne szükség (gyermekvédelmi szakember, TKVSZRB, köznevelési, egészségügyi szereplők bevonásával)
- A tartósan beteg, fogyatékos gyermekek számára, ahhoz hogy az őket megillető támogatásokhoz, juttatásokhoz hozzáférjenek (emelt összegű családi pótlék, sajátos nevelési igény megállapítása) sokkal intenzívebb gyámi együttműködésre van szükség (kérelmek benyújtása, fellebbezések benyújtása, jogorvoslati lehetőségek)
- jogvédelem, érdekvédelem rendszer fejlesztésre szorul

Javaslatok:

- ✓ speciális esetszbeszélő csoportok hogy a nevelőszülői család, és a gyermek a szükségleteinek megfelelő támogatásokhoz hozzáférjen
- ✓ A gyermekjogi képviselői hálózat és a gyermekvédelmi gyámok összehangolt működése
- ✓ Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ - jó gyakorlatok, eljárásrendek minél hamarabb ismert legyen a szélesebb nyilvánosság előtt.

Irodalom, jogszabályok:

23/1990. (X. 31.) AB határozat

64/1991. (XII. 17.) AB határozat

48/1998. AB határozat

A magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Mvtv.).

15/2015. (IV. 7.) OGY határozat az Országos Fogyatékosügyi Programról (2015-2025.)

Magyarország Alaptörvénye

A Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.)

Az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképzések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 37/2013. (V. 28.) EMMI rendelet

Az állam által elismert szakképzések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet

Felhasznált irodalom:

15 anomália a gyermekvédelemben (2015) Család-, Ifjúság- és Népesedéspolitikai Intézet

(<https://gyereksorsok.hu/2015/12/03/15-anomalia-a-gyermekvedelemben/>)

Sírva nevetnek, nevetve sírnak - A nevelőszülők (2015)

(<http://www.tabunyitogato.hu/cikkek/hianyos-jogszabalyok/sirva-nevetnek--nevetve-sirnak---a-neveloszulok.html>)

Szabóné Ivánku Zsuzsanna (2016) „Otthont mindenkinek!” Program Hatásvizsgálat I. Helyzetelemzés

Az alapvető jogok biztosának Jelentése az AJB-1380/2014. számú ügyben

Az alapvető jogok biztosának Jelentése az AJB-1384/2014. számú ügyben

„Méltóképpen Másképp” Fogyatékosügyi projekt. AJB Projektfüzetek. (2010/3. <http://www.ajbh.hu/documents/10180/124840/fogyatekosugyi.pdf/7749cdf2-c4da-45ca-9de3-acb348b2bbac?version=1.0>)

Új dimenziók a fogyatékos személyek szociális ellátásában”

— szakpolitikai javaslatok, ajánlások — összefoglaló

Köszönöm a figyelmet!

